

СИН УКРАЇНИ

Тижневик українського Козацтва.

Редакція: Адміністрація: Варшава, Довга 29, Тел. 69-37. — Виходить що-суботи.

Від Головної Команди військ У. Н. Р.

НАКАЗ.

20 вересня 1920 року Ч. 036.

Вояки!

Ви розбили ворога, він втікає перед вами, і надходить день, коли Батьківщина буде зовсім звільненою.

Більше трьох років б'єтесь ви, виконуючи святе діло увільнення рідного краю і народу від ворога лютого та підступного.

Багато нещастя приніс ворог Україні, руйнуючи міста, села та фабрики; розстрілюючи і знущаючись, хотів він загасити вашу любов до України; провокацією, куплею зрадників — хотів досягнути вашого роз'єднання; але ваша любов до Батьківщини та віра в святе і праве діло будівництва України перемогла всякі зусилля ворога.

Ви були і залишилися свідомо твердими в досягненню мети: Самостійної Української Народньої Республіки, де кожний одержить

волю, порядок і землю, які належать трудовому люду.

В цих досягненнях ви зробилися міцними через те, що від генерала до козака увесь час були і єсть одним тілом, однією думкою; тому що, сами хоробрі, ви маєте своїх гарних і хоробрих старшин та добрих командирів, які дбають про вас і йдуть в бій разом з вами, плечем до плеча.

Згода та братня любов, яка панує до сьогодні між вами і старшинами, зробила вас міцними і побідниками.

Надалі вона зробить вас непереможними. Я хочу і вимагаю від вас, щоби, повертаючись до рідної землі, ви з тих братів вишких, які чекають вашого приходу, зби вступити після мобілізації до армії, зробили похожих на себе, міцних духом козаків та навчили боронити волю і добробут Батьківщини так, як боронили і бороните їх ви.

Про ваші побідні успіхи знають по той бік фронту, — там чекають вас!

Ідіть! Увільняйте рідну Батьківщину від ворога!

Бийте ворога без пощади, бо він не жаліє ні вас, ні ваших рідних, близьких, ні ваших хат,

Йдучи до дому, — додержуйте порядку,
не робіть грабунків та насильства.

Несіть з собою для ваших втомлених та
знесилених ворожими знущаннями братів —
лад і спокій.

Нехай ваш прихід принесе їм усмішку
любви і пошани до вас.

Так з Богом наперед!

І з вірою в святе діло визволення рідної
землі!

Ідіть, перемога чекає Вас!
Наказ цей оголосити в дивізіях, бригадах,
курнях, батареях, сотнях і командах.

Головний Отаман Військ У. Н.

ПЕТЛЮРА.

За військового Міністра генерального
штабу генерал-хорунжий

Коваль-Медзевецький.

9-го жовтня 1920 року

Минають дні, минають ночі,
А Україна знай горить.

Т. Шевченко.

ЧАС ДО ДІЛА. В міру соціальних і політичних обставин, в міру потреб конкурентної політики, на базарах міжнародних політичних відносин від віків появлялись різні поклики, різні течії. Всі ці звабливі льозунги уміли володіти людськими умами, наче духова епідемія. Ідеологічною основою всіх дужих і живучих поривів, кличів являлась і являється одна велика мета — дати для людського ума, вимученого в погоні за вічно жаданим і вічно недосяжним ідеалом, хоч якесь задоволення, хоч якусь розв'язку гнітучих його питань.

По пережитій катастрофі великої війни два політично-соціальні світогляди заворушили людські уми: це романтизм бідних, перетворений в новий імперіялізм в одежі більшовизма, і ліберальний націоналізм, що проповідує словами без діл самовизначення народів.

Що ж нам — українському народові — дали реального ці дві політично-соціальні течії? Коли б тільки „великих слів велику силу“, але ж доля для нас була більш жорстока, ніж для інших народів. Від перших днів великої революції на сході наш народ перший вступив на революційний шлях, що вів його до соціального і політичного визволення. З перших днів можна було сподіватись, що ось для нас, від віків поневолених, світом забутих, в кайдани закутих, настав час творчої праці в етнографічних межах своєї держави. Від сподівань до дійсності — далека дорога. Зпід обуха чорносотенного імперіялізма попав наш народ під новий обух — зрадника-гетьмана та під обух насильства сліпої диктатури російського червоного

імперіялізма. Посеред бур і завірюх страшної громадянської війни піднятий прапор української державности то підносився весело в гору, то схилявся в сумі до долу.

Весь український народ в важких і нерівних по сьогоднішній день боротьбах не бажав нічого, крім одного — зажити своїм вільним життям. Корифеї великих льозунгів, що проголошувались на міжнародних політичних базарах, потопали в утопійних заглибленнях та фантастичних бажаннях. Вони ніби не добачали всієї героїчності змагань нашого велетня-народа в цій зверх-трюхлітній боротьбі, а рівночасно з цим уроювали в своїй голові чудацькі думки і пляни, які конкретно виявлялись в авантюристичних підприємствах Юденіча, Колчака, Денікіна, Петрушевича і Винниченка.

Спиваючи чашу страждань, ми потішали себе солодкими дурманами наших закордонних політиків та слали заяви, протести, прохання до „культурних“ держав світа...

Чи не досить уже даремних слів і марних ілюзій? Час кличе нас до справжньої реальної праці. Саме тепер, коли наша героїчна армія на спинах ворога твердими руками пише наші права, час зрозуміти, що тільки тоді, коли створимо ударний здоровий кулак, коли з нашого великомученика-народа утворимо могучу армію, — тільки тоді не ми прийдемо, як жебраки, до могучих світу цього, а вони придуть до нас, як до героїв-переможців. На силу треба сили. Сила творить закони і політичну могучість держав, творить вдячні умовини для нормального розвитку фізично-здорового і естетично-морального життя нації.

Перед початком визвольної боротьби були у нас може сотні свідомих синів України. Надлюдські страждання і жертви — цей наш посів — зродив їх сьогодні сотні, а тисячі. Для нас вже нема страш-

ного нічого. Для нас лишилося одне, останнє — однодушно стати до праці і перш за все і головніш за все — створити сильну народню армію та списками її списати тверді й святі права на наше само-

стійне існування. Це вже ми глибоко відчули, це вже ми цілком усвідомили собі, треба рішуче і одностайно зважитись. Отже час до діла!

Старі сліпці і розбиті окуляри.

У сліпців від уродження, з перебігом їх загального фізичного розвитку, розвивається змісл їхнього сліпого зору. Розвиток „сліпого зору“ настільки буває добрим, що сліпець сам, без поводиря, може ходити у великому городі, лісі, лазити по верховинам гір і т. п.

Така людина, не зважаючи на позбавлення очей, ніколи не стукнеться лобом об стіну, не зблудить в лісі зі стежки, в городі не попаде під копита коней, або колеса самоходів, на гірських кручах вона не звалиться в провалля і т. п.

Далеко гірше стоїть справа з тим сліпцем, який зір свій втратить у пізнішому віці, у віці, коли зріст організму вже скінчився, коли клітинки людського тіла перестають працювати для будівлі наших органів, коли вони зводять свою працю лише на підтримання того, що раніш було створено. Доля такого сліпця незвичайно сумна...

Для ясности будемо звати цього другого сліпця просто — „старий сліпець“.

Бачучи в останній час усі перипетії протибільшовицької боротьби серед самих же росіян, слідкуючи за тим, як вони падають, спотикаються, повзають рачки, підіймаються і знов падають, я чомусь ра-у-раз прирівнюю їх до тих „старих сліпців“.

Усі ці люде, з покоління в покоління, жили в страшній темряві московського самодержавія, в кротячих норах царської деспотії, офіційного московського православія і кольосальної російської всеобхамлюючої брехні. Цар провадив усю політику держави; в той чи инший бік штовхав сліпців, сліпці штовхали себе — робився рух, і це справляло вражіння справжнього життя, сили й могутності. Європейці так само, як і росіяне, цілком не добачали того, що вся колишня Росія цілком сліпа, що для розгляду шоденного життя вона вживає цілий асортимент усіляких окулярів, що без тих окулярів Росія виявляє страшну небезпеку... небезпеку сліпців.

Більшовики, хапаючи у свої лапи владу над Росією, майже всі російські окуляри порозбивали. Лишилися у них тільки окуляри віри в те, що Росія повинна мати владу над усіма народами не тільки передвоєнної Росії, але над народами всього світу, словом, лишили більшовики тільки ті окуляри, котрі сліпий московський хам називає: „Наша матушка Расяя всему свету галава“. Жаден народ не дивився на себе через такі окуляри. Ці ж сами окуляри давали змогу Ф. Достоевському писати свої докази про законність для Росії володіння над Константинополем. Розводячись про цю „законність“, Достоевський казав: „Насльовувать же Константинополь одним грекам теперь совсем невозможно, нельзя же отдать им такую важную точку земного шара, слишком уже было

б им не по мѣркѣ“. (Ф. Достоевський, „Дневник писателя“ 1876 р. Розд. II) — „Не по мѣркѣ“. Москалеві — зовсім инша річ — москалеві все „по мѣркѣ“. Цієї ж таки самої „мѣрки“ вживають і сучасні водителі Росії, підпалюючи всесвітню революцію, навчаючи батьківщину соціалізму, а Західню Європу тому, в який спосіб вона має заводити у себе той соціалізм, котрий сама ж видумала. Коли б це божевільне змагання російських більшовицьких сліпців не коштувало для нас, українців, стільки крови й життя наших найкращих людей, то все це видавалося б незвичайно смішним і тільки.

Але лишимо поки що більшовицьких сліпців, а перейдемо до сліпців-емігрантів — „старих сліпців“.

Сазонові, Данікіні, Врангелі, Редічеві, Гучкові, Бурцеві і инш. — всі вони перед усім світом і на всі лади виспівують про те, що управляти Росією, експлуатувати її (з Україною разом), спасати Росію тільки вони можуть; що тільки для них ця місія буде цілком „по мѣркѣ“. Божевільні сліпці! Вони зовсім того не добачають, що сучасна Росія сама себе так упорядкувала, що там для сліпців зовсім нема місця, як взагалі для всіляких пролстарів, старців і бідаків. Пролстарська республіка — і нема місця для пролетарів! Парадокс, скажете, нісенітниця. Так — нісенітниця. Але ж думка про Росію, яко ріждовідність Європи — хіба це не нісенітниця? А міркування про те, що Росію може витягти з пропасти якийсь російський уряд, помазаний зверху quasi-демократичним лаком, — хіба ж це не нісенітниця? А безпідставні переконання європейських соціалістів в тім, що російський більшовизм є щось подібне до європейського соціалізму — хіба ж це не нісенітниця?

Дивна, просто незрозуміла річ. Коли російський інтелігент починає говорити про Росію, то неодмінно старається вишукати і застосувати до неї не загально людські, а якісь особливі закони, неодмінно намагається надати їй якусь месініянську роллю, оточити її містичним ореолом і т. п.

„Умом Россію не об'ять,

Ея аршином не измѣрять, —

У ней особенная статья,

В Россію можно только вѣрять“.

Оце банальне, затаскане „не об'ять“ і „тільки вѣрять“ можна зустрінути раз-у-раз на сторінках російської емігрантської преси, особливо на сторінках варшавської „Свободи“. Містичний туман, апокаліпсична маячня і якась чортівська кабалістика зовсім недоречи запаморочили голови гарним письменникам і чесним патріотам, яким в даний момент треба б бути насамперед тверезими і реальними політиками.

Дивно, що сучасний російський інтелігент ще й досі може вірити в Росію та к, як колись вірів

Достоевський, бо така віра є ніщо інше, як надмірна „гординя“, що виховалась на деспотичній трехчленній формулі: „самодержавіє, православіє і народність“.

Навіть сам Достоевський розумів згубність цієї гордині, коли в своїй промові, здається, на ювілею Пушкіна, говорив: „Смирись, гордий чоловік, — и прежде всего сломи свою гордость. Потрудись, праздный человек, — и прежде всего потрудись на родной нивѣ“.

Не можна, захоплюючись Достоевським-романістом, дивитись на сучасну Росію через окуляри Достоевського-публіциста, бо, як романіст, він провидця духа і рідний всьому світові, а, як публіцист, він захланний реакціонер і рідний Врангелю і Ко.

Тут дві точки: зближення і роз'єднання, тут, як каже той же Достоевський „діявол з Богом бореться, а поле битви — серця людей“.

Гаряча любов до рідної батьківщини в наболілих душах російської проти-більшовицької інтелігенції породила палку віру, яка засліплює розум і примушує його дивитись на світ через окуляри „старих сліпців“. От чому, коли російський інтелігент говорить про відбудування „третьої Росії“, то уявляє її собі не в етнографічних межах своєї нації, а неодмінно „великою, єдино-неділимою“, реставрованою, хоч і на нових підставах, але всеж таки в давнім конгломераті різних і чужих по духу народів. Це дає право думати, що в боротьбі з більшовиками за відбудування „третьої“ Росії не тільки тактичні цілі об'єднують справді демократичний елемент з елементом ультра-консервативним, а ті ж таки традиційні окуляри „старих сліпців“.

„Вам нужны великія потрясенія. Нам нужна великая Россія“.

Так сказав колись П. Століпін, так думав тепер і Врангель.

Правда, „великих потрясеній“ з нас уже досить, але і формула „великої і єдино-неділимої“

Росії теж віджила свій вік, і таку Росію можуть бачити через розбиті окуляри тільки „старі сліпці“.

Визначний політичний діяч Савінков і ті, що за ним ідуть, повинні це добре розуміти і, єднуючись для тактичних цілей з Врангелем, мусять рішучо відмежуватись від його політичних ідеалів. Перший крок в цім напрямку п. Савінков уже зробив своєю декларацією. Цікаво, які будуть його дальші кроки.

Революційне минуле п. Савінкова, його політичний розум і талант енергійного, умілого організатора певно вкажуть йому дійсний і правдивий шлях для боротьби з більшовицькою навалюю в спілці з поневоленими народами, які прагнуть незалежного національно-державного існування.

Антонікс.

Т-во Українського Блакитного Хреста.

21 серпня ц. р. в Тарнові відбулися установчі збори Т-ва Українського Блакитного Хреста під головуванням п. Вротновського-Сивошапки. На порядку дня стояло: 1) Читання Статуту Т-ва, 2) Грошовий звіт Т-ва, 3) Плян діяльності Блакитного хреста.

Статут після оголошення був прийнятий зборами з умовою внесення в нього деяких змін. Підчас обговорення грошового звіту Т-ва на збори прибув представник Тульчинського Союзу кооперативів п. Мороз, який вітав збори від імени союзу і заявив, що перша пожертва Союзу на Блакитний Хрест (400.000 гривень) найде собі відгук в інших кооперативах України і громадських установах. Збори гучно вітали п. Мороза оплесками.

В тимчасову раду Т-ва обрано членів: п-ні Клер, пп. Липа, Вротновський-Сивошапка, Степура,

єдиновірні Брати.

(Сторінка з недавнього минулого).

То було недавно, на чужині. Була осінь, але сонце так широко гріло і обливало гарячим промінням сірі, порослі полинню степи Саратовщини.

Червоніло листя непривітних гаїв Поволжя.

Начальник губерніяльної міліції, прокурор і я їхали на місце селянського „революційного руху“.

Попереду нас сотня забайкальських козаків і георгієвських кавалерів.

Селяне громили і грабували фільварки, рубали ліси, розбірали продистих коней з заводів, різали культурні породи овець, палили книжки, рвали картини, розбивали на дрібні хавальчики музичні струменти панських сальонів.

Так доносили поміщика і „квляки“. Начальник міліції, соціал-революціонер з переконання, не хотів вірити доносам і скаргам.

Любить треба міцно
Свою Україну,
Широку, веселу,
Зелену країну.

Любить треба міцно
Минулого славу,
Як море гремучу,
Як сонце яскраву.

Стоять треба стійко
За рівність, свободу,
Боротись уперто
На славу народу.

Співать треба гучно
Пісень визволення —
Барвистих, блискучих,
Од даху патхнення.

Поручн. морського кур'єра Н.

Білінський, Длугопільський Ковалевський, Кравченко, Золотницький, п-ні Сапіга, Осмолозський Мисик.

В ревізійну комісію обрано пп. Сапігу, Кобзу та Стрижевського.

В члени Т-ва вступило багато урядовців державних і громадських інституцій України.

Членський внесок (обовязковий)—50 польських марок або 500 карбованців.

Переведеними 22 серпня виборами серед членів Ради Т-ва в Головну Управу Т-ва було обрано: головою І. Липу, заступниками голови: О. Ковалевського і К. Вротновського-Сивошапку; секретарем І. Мисика і скарбником П. Кравченка.

Українське Т-во Блакитного Хреста працює в час війни спільно з Державною владою, маючи на меті найкращу і найскоршу медично-санітарну, санітарно-технічну, споживче-харчову та культурно-освітню поміч українському козакові, яко борцеві за долю батьківщини, козакам армії союзних, як рівно ж і українському громадянству.

Для досягнення вище зазначених цілей Т-вом між іншим улаштовуються шпитали, здравниці, лікарські амбулаторії, летючі санітарні та технічні відділи і потяги, харчові пункти, дезінфекційні кольони, пральні, лазні, похідні крамниці, бібліотеки, читальні, мандрівні трупи, хори, лекції і т. п. відповідно засобам Т-ва.

Для провадження справи на фронті Головна Управа Т-ва призначила Головноуповноваженого п. Вротновського-Сивошапку, який вже виїхав на фронт разом з Головою культурно-освітньої секції п. Степурую і Головою споживчої секції п-нею Клер.

Командуючий Дієюю Армією генерал Омельянович-Павленко дає в розпорядження споживчої секції вагони, вози й коней для влаштування трьох залізничних крамничок і одної крамнички на конях для обслуговування армії на передових позиціях.

Культурно-освітня секція, в склад якої увійшов, між іншим, відомий діяч в українських та-

борах в Німеччині і Австрії кобзар п. Щербина, що так само вже виїхав на фронт, приступає негайно до влаштування низки лекцій і концертів.

Не дивлячись на свої невеличкі грошові засоби, Т-во Українського Блакитного Хреста взяло на себе справу опікування хорими і раненими в шпиталях заплілля, як от в Тарнові, Кракові, Ржешові, Ланцуті, Домбе, куди цими днями виїздить спеціально призначений уповноважений для налагодження справи.

Треба зазначити, що всі співробітники Т-ва, починаючи від Голови Управи і до прикажчика в крамниці на фронті, працюють безплатно, бо всі вони співробітники Центральних Державних Установ, відряджені для праці в Т-ві.

При перших же відвідинах хорих і ранених в пяти шпиталях м. Тарнова членам Т-ва довелося вислухати низку прохань козаків і старшин що до задоволення їх одягом, взуттям і білизною. Звичайно, Т-во не може задовольнити таких потреб, обмежуючись постачанням лише дрібних малокоштовних річей, як от: папіроси, сірники, мило, ложки, газети, журнали та книжки.

Щож до взуття, одягу, білизни, то в цій справі Т-во звертається до Військового Міністра з просьбою полагодження певним шляхом цієї справи, пропонує в той же час свої послуги й допомогу. Тяжко описати, з якою вдячністю поставились хори і ранені при перших відвідинах їх членами Т-ва. Це було для них такою несподіванкою, що в деякого з них виступали сльози на очах. Адміністрація польських шпиталів теж була глибоко зворушена першою появою наших членів і не могла стриматись, щоб не сказати: „Нарешті і українське громадянство прокинулось“. І от тут побачили члени Т-ва, як потрібне існування такої організації — їх закидали силою ріжноманітних прохань, запитань: „принесіть газету, дайте журнал, дайте ложку, гузика, голку, передайте листа до дієвої армії, що робиться на фронті?“ і т. п. і т. п.

„Поїдем, подивимся, що там робиться“, сказав він: „я певний того, що чорт не такий страшний, як його нам малюють“.

Такого погляду тримався і я. Був вечір, і я подбав добути згоди моїх товаришів скористуватися пропозицією поміщика с. Єлани (Сердобського повіту) переночувати в його домі.

Поміщик скося поглядав на повязку на моїй руці, де пишалося—„член совѣта рабочих депутатів“. Палац поміщика був триосадний. Нас помістили в кімнатах першої осади, накормили, ознайомили з кімнатами „науки і штуки“, як називав поміщик кімнати, де містилась бібліотека, картини, музичні струменти, мікроскоп, астрономічні трубки, електрична машина і т. п. Між іншим, звернув на себе нашу увагу альбом картин, виданий в початку 17-го віку (орігінал).

На другий день (25 вересня 1917 р.) ми поїхали в с. Сестронки (Сердобського повіту, Саратовської губ.). звідки починалася паризька погромів. Прийшлося нам перекопатися в тім, що доноси і скарги були правдиві.

Все, що було в домах і палацах поміщиків і „кулаків“, розграбовано, а сами дома і будівля розтаскані погромщиками „до дворов“. Навіть камінь підмурівок викопано і забрано, так що на місці, де два-три дні назад пишався фільварок, можна було бачити тільки глину, солому, друзки музичних струментів, купи порваних книжок і картин.

„Ну, як це вам подобається, панове?“ спитав прокурор, підіймаючи кавалки розбитої скрипки.

„Щож, — одповів начальник міліції — вибух народнього гніву“.

В стороні курився дим. Я спитав, чий догорає фільварок.

„Єнта гарят хахли“, — одповіли мені.

„Як так хахли? Які хахли?“ — питаюсь я по московськи.

„Да тута єсть хахлацкія калонії, наєхали с Хахландії. Таперіча їх і палят“.

„А за віщо? що, вони багато землі мають?“

„Да нет, ані не багати; землі немого імєют... четире-десять десятін, не больше“.

Ця незаслужена вдячність з боку хорих справляла тяжке вражіння на членів Т-ва, бо свідомість, що не можуть вони задовольнити найпекучіших потреб козаків (одяг і взуття) затемнювала те моральне задоволення, яке вони могли б відчувати за свою маленьку роботу.

Але Т-во сподівається, що заходи його що до налагодження цієї справи знайдуть відповідний відгук з боку п. Військового Міністра, до якого Т-во, як зазначено вище, звернулося з певною пропозицією.

Отже роботи для Т-ва є багато, і воно закликає громадянство прийти на поміч своїми жертвами і працею.

Т-во просить редакції українських газет і журналів надсилати йому по кілька примірників свого видання для роздачі хорим і раненим.

Адреса Головної Управи Т-ва Українського Блакитного Хреста—Тарнов, ул. Новий Світ, Реальна Школа.

Цими днями має відкритися філія „Блакитного Хреста“ у Варшаві. Уповноваженим від Головної Управи для заснування філії призначено поета М. Вороного.

Нота української делегації Франції.

Представник української делегації передав голові ради міністрів Франції ноту такого змісту:

Уряд французької республіки визнав уряд ген. Врангеля, який оголосив, що бажає утворити федеративну Росію. Делегація української республіки вважає за свій обов'язок звернути Вашу увагу на жалюгідну містіфікацію, з якою уряд Врангеля провадить свою справу утворення федеративної Росії. В той час, коли уряд Врангеля зробив деякі невиразні заходи до зближення з українським урядом Петлюри, він зажадав через сво-

го представника у Франції перенесення на південь Росії так званого „Українського національного комітету“, який заснував сам Врангель. Рада, що має їхати до Криму для угоди по українському питанню, складається з таких членів: Моркотуна — бувшого особистого секретаря гетьмана Скоропадського, і Могилянського — вірного слуги Гінденбурга, який за гарні гроші росповсюджував пропаганду проти об'єднання українського уряду з Польщею.

З високопоставлених осіб ген. Врангель викликав до Криму з Константинополя Гербеля та Ігоря Кістяковського, бувших міністрів Скоропадського.

Нема сумніву, що прикликанням цих осіб ген. Врангель має на меті створити ілюзію для урядів Антанти і Сполучених Штатів, наче б то він іде в згоді з українцями, а в дійсності на Україні знов появиться німецько-російський ставленник — гетьман Скоропадський.

Ці факти ясно свідчать про неправильне користування з боку ген. Врангеля довіреною йому владою та про його дволичність.

Справжнього об'єднання всіх антибільшовицьких сил можна досягнути виключно визнанням національного уряду Петлюри. Наш обов'язок — повідомити про все це французький уряд і протестувати проти небезпечної діяльності Врангеля, наслідки якої можуть дуже пошкодити нашій країні, антибільшовицькому фронтові та миру Європи.

Врангель уже „визнав“ Україну.

(Замість фельєтона).

Кажуть москалі: „Вік живі, век учись, а дураком пам'р'юш“. Я якось до цього часу не звертав уваги на це прислів'я. Чи воно підходить до всіх народів, чи тільки до тих, хто його видумав?

А просто не люблять наші хахлос і подожгли їхнє чортово гніздо“.

Горіла українська кольонія Катеринівка (Богданов. вол., Сердоб. повіту на Саратовщині).

Я почав розпитувати. Виявилось, що тут повстали літ 10—20 назад кольонії з Полтавських, Харківських і Київських переселенців; кольонії невеличкі, по 17—40 хат в кожній; повстали вони на ланах, куплених кольоністами у панів.

Цілих два тижні об'їздив я царину дикого руйнування для утихомирення „революційного духу“ селян. Двадцять три українських кольонії бачив я спаленими, зруйнованими, або, в кращім разі, ограбованими. Худоба, хліб, інвентар—все було розтягнуто „сдиновірними братами“.

„Ви хахли і нет здеся вам местов“. Тяжко було дивитись на беззахистні сімі земляків серед ворогів-москалів, які раділи, що „свобода“ дала їм спромогу виявити почуття до „сдиновірних братів“.

Скільки москалів живе на Україні, скільки теплих посад позаймали вони, скільки торговельних і промислових підприємств захоплювали, скільки гарної, родючої нашої землі в їх руках! Залізниця захрясла москалями. Оті будочники, стрілочники, сторожи, смазчики, кондуктори—все це наїхало з півночі, з Московщини.

І тут живуть спокійненько, ніхто їм не каже: „Ви—кацапи, нет здеся местов для вас“. Та цього мало, вони на нашій же рідній землі ведуть агітацію проти української інтелігенції, проти українського слова, культури і, здається, от-от скажуть нам: „Ви хахли, нет здеся местов для вас“.

Давид Ратушняк.

На собі я ще не переконався, бо, бачите, я ще не вмер, помру — тоді зобачу.

Хотів би я почути тільки думки того дотепного москаля.

Для кого, для якого народу він це прислівля видумав.

Та що робити — того чоловіка уже давнодесь немає. Треба взятися самому за вирішення цієї заковики.

Скажемо так:

Прислівля це придумав москаль в „глубокою старину“, себто тоді, коли Московія жила майже виключно сама в собі. Почала вчитися у французів, але це чомусь москалям не подобалось, і вони перекладали на виховання до німців, але і ця наука мабуть була їм не до шмиги, бо й не зогляділись, як дожили до революції 1917 р.

Зоставим „глубокою старину“, а точнемо з недавнього. Скажемо — Микола II.

Чи не вчився він вік? А як помер? Га? Ну, то, скажете, цар, а народ?

Народ? Ну, народ.

Вибухла революція 1917 р.; появились народники Родзянкі, Мілюкови, Керенські, Черновита інші.

А вони не вчилися вік? А як померли політичною смертю? А великий „кормчий“ Колчак? А Юденіч? А „демократ“ Денікін?

Живуть і вчаться ще московські більшовики, та щось і їхня наука наближається до того ж таки skutku, до того ж московського прислівля.

Тій голоті треба довше вчитися.

Ага, ще генерал Врангель!

Врангель появився тоді, коли здавалося, що в Московії всі уже навчилися і померли, або дожили свого віку.

Перші ластівки, які долетіли до мене з Криму, дуже гарно щебетали про наш край-Україну. Московські горобці, що залетіли до Варшави, теж цвірінькали щось подібне.

І так було приємно, так мило.

Я почав уже лаяти того москаля, що придумав вище згадане прислівля і часом під впливом, Бог зна, яких думок мені приходило в голову:

А може Врангель не москаль?

Часом я казав: „Боже, просвіти ти розум братам нашим москалям, хай вони зрозуміють, що і ми народ, що і ми хочемо волі“.

Але ось на світлому небі відразу щось зявилося темне з трьохколовим хвостом, закаркало, заклацало зубами, аж мені у вухах позакладало.

„Врангель на Криму творить новий „Уряд України“. На чолі уряду „українці“ (?!) Моркотун, Могилянський і... „українець“ Цитович, ой!.. чи не ректор Київського університету?... Коментарів не треба.

І лихо не дає москалям розуму.

Врангель „визнав“ Україну. Більшовики теж з „українцями“ (!) Раковським і Мануїльським визнали Україну...

Ой, тяжкої Але, гадаю, не довго буду чекати, поки й над цими особами виповниться прислівля того розумного москаля.

Щікода тільки, що він помер, але життя почало, що це прислівля москаль придумав на свою ж таки голову.

Василь Запорожець.

3 Ланцута.

23 вересня б. р. Українська Збірна Станиця мала честь приймати у себе Начальника Української Військової Місії в Польщі і Інспектора українських формувань генерал-поручника Зелінського. Генерала Зелінського супроводили: представник Головного Отамана генерал Пилькевич і референт Військової Місії сотник Драченко.

У брами Станиці почесних гостей зустрів Начальник Станиці сотник Гончаренко. Приймавши рапорт від Начальника Станиці і пропустивши повз себе почесну варту, генерал Зелінський пройшов на станичний пляц, де муром стояло вишиковане козацтво.

Чується команда: „Струнко!“ Все завмирає. На привітання генерала з соток грудей виривається дружне: „Слава Україні!“, а станичний хор співає січову пісню: „Слава, отамане, о ти, батьку наш“. Генерал обходить струнки і бадьорі ряди. Славить різні питання козакам. Козаки радо й сміливо відповідають.

Душа радіє, коли глянеш на цих молодців, які сміливо й з радістю йдуть на поле бою за святе діло. Йдуть битись за самостійність України. Вони певні себе і своїй перемогі. Хто ж вони, оці козаки? Це — українці, сини великого українського народу, яких ще так недавно силою забрав у свої ряди ворог України москаль-більшовик. Забрав і погнав на фронт воювати проти їхніх же братів-українців. Він думав силою терору цими вірними синами України збудувати єдину-неподільну Совдепію. Але помилився. Вони, свідомо перейшовши на наш бік, зразу заявили свою незломну волю вступити в ряди армії У. Н. Р., аби зі зброєю в руках відомстити більшовикам за ту кривду, яку вчинено українському народові за час окупації більшовиками України. Вони, ці козаки, прибули до Української Збірної Станиці з різних таборів, обідрані, зневажені, національно і морально пригноблені. Пробувши біля трьох тижнів у Станиці поміж своїми людьми і довідавшись остаточно, „чия кривда, а чия правда“, вони з радістю чекають щасливої хвилини від'їзду на поле слави.

Після огляду генерал звернувся з чулою промовою до козацтва, вказуючи йому його завдання перед Батьківщиною. Слова генерала були покриті дружніми окликами „Слава“. Хор відспівав „Ще не вмерла Україна“.

Пропустивши церемоніялом сотні, генерал направився до Станиці, де на протязі цілого дня оглядав різні організації та відділи Станиці. Приїзд генерала не змінив порядку щоденної праці: всі органи Станиці були за роботою. Генерал детально знайомився з постановою справи. Не пропустив навіть дрібниць. У всіх відділах давав свої цінні вказівки. При відвіданні національно-політичних курсів генерал звернув увагу на те, що кожний працівник на ґрунті національно-політичному мусить бути свідомим свого завдання і мусить сам твердо вірити в те, що другим вкладає. В розмові зі старшинами генерал зазначив, що імена старшин, працю яких він бачить в Ланцуті, будуть записані на сторінках історії відродження України.

У вечорі в станичному театрі відбулась вистава: Йшла пєса „Назар Стодоля“, після якої виступив з концертним відділом старшинський хор. На виставі були присутні представники польської військової влади.

Покидаючи Ланцут, генерал Зелінський занотував у станичній хроніці слідує: „23 вересня 1920 року — день, який приніс мені велике задоволення. Ідейна праця старшин Української армії дала свої наслідки, про які тільки можна було мріяти півроку назад, коли Ланцут перетворювався з табору „єнців“ в Збірну Станицю. Пам'ятайте, панове старшини, й надалі, що ви творите історію, що за вашу працю скаже вам Український народ найщиріше „спасибі“, а ваші призвища будуть записані на сторінках історії відродження Батьківщини золотими літерами. Душею відпочив з вами. Щастя вам, Боже! Начальник Української Військової Місії: генерал-поручник Зелінський“.

Відповідь на привітальну телеграму.

На привітальну телеграму Уряду У. Н. Р. з приводу блискучих успіхів польських військ, яку ми вмістили в попередньому числі „Сина України“, Уряд Польський відповів такою телеграмою.

„До Пана Президента міністрів У. Н. Р. Прокоповича.

Маю честь в імені Польського Уряду зложити Українській Раді міністрів гарячу подяку за надіслані побажання.

Я переконаний, що перемога польської зброї, до якої дуже спричинилася військова сила і співучасть мужніх українських військ на загальному фронті, ще зміцнить сердечні стосунки між обидвома народами, що борються за волю і справедливість.

Дашинський,
міністр.“

Втеча Винниченка.

Як довідуємось з найпевніших джерел, Винниченко, переконавшись в неможливості спільної праці з більшовиками, у фальшивості їх обіцянок і в нездатності їх до якогось політичного будівництва, „спалив свої кораблі“ і втік за кордон. В даний момент Винниченко перебуває в Чехії, деє коло Праги, і пише нову працю, де має виявити всю правду про своїх колишніх товаришів-більшовиків.

Від Редакції. З огляду на обтяженість працею телеграфа, оперативні звіти Української Армії не були одержані, а через те й не вміщені в цьому числі „Сина України“.

КОЗАЦЬКІ ВІРШІ.

Похідна пісня 24-го стріл. куріня

Славний батько наш Петлюра,
Отаман завзятий Головний,
Зібрав військо українське
Селян захищати.

І козацтво бойове,
Товариство удале,
Йде на поміч Отаману
В його тяжкій боротьбі.

Захищає вже три роки
України долю
І боронить з бідним людом
І землю і волю.

І козацтво бойове... і т. д.

Хоче батько наш Петлюра,
Щоб бідні селяне
Не робили на комуну,
Не робили й пану.

І козацтво бойове... і т. д.

І посивів вже Петлюра,
Отаман завзятий Головний,
Йому тяжко, йому важко
За правду стоять.

І козацтво бойове... і т. д.

Але правда переможе,
Так Петлюра каже,
І по ньому на Україні
Слава не поляже.

І козацтво бойове... і т. д.

Примітка Р-ції. Починаючи з цього числа, Редакція „Сина України“ буде охоче поміщати на сторінках своєї часописі поетичні твори й пісні нашого бойового козацтва під рубрикою „Козацькі вірші“.

Таких творів в останній час стало надходити до Редакції чимало, і хоч немудрі й нескладні вони часом, зате в них криється безпосередня щирість почуття, а нерідко проблискує і справжня іскра глибокої народньої творчості.

Наведена пісня є твір командіра 3-ої сотні 24-го стріл. куріня поручника Огніва, забитого в першій бою цього куріня з більшовиками під м. Мясківкою в початку червня цього року. З цією піснею курінь вийшов на фронт, вона освячена кров'ю її творця. Співають її на голос російської „воєнної“ пісні „Два великана“

Читайте „Сина України“!

Читайте і другим давайте!